

Gradanska alijansa

Civic Alliance - Aleanca qytetare

GRAĐANI I SISTEM:

MALA KNJIGA O PRAVDI, NA CRNOGORSKI NAČIN

Slučajevi iz prakse

Građanska alijansa

Civic Alliance – Aleanca qytetare

Gradani i sistem: mala knjiga o pravdi, na crnogorski način

Slučajevi iz prakse

Podgorica, april 2014. godine

Naziv publikacije

Građani i sistem: mala knjiga o pravdi, na crnogorski način

Izdavač

Građanska alijansa
Civic Alliance - Aleanca qytetare

Za izdavača

Boris Raonić

Urednica publikacije

Sanja Rašović

Autori publikacije

Sanja Rašović

Milica Đokđurić

Milan Radović

Zoran Vujičić

Edin Koljenović

Darko Ivanović

Lektura i prevod

Jelena Vukoslavović Ristović

Dizajn i prelom

Blažo Crvenica

Štampa

AP print, Podgorica

Tiraž

300 primjeraka

Sadržaj

Uvod	4
Ljudska prava: akcija ugroženih i reakcija nadležnih	5
Pravo na javna okupljanja – tri godine čekanja	6
„Glas građana“ koji se ne čuje	7
I pored plaćene infrastrukture, bez osnovnih uslova za život	8
Investitor i Glavni grad 300 porodica ostavili žedne	9
Atmosfera nekažnjivosti za torturu i nehumano postupanje	10
Ratni zločini - 20 godina bez pravde.....	12
Komisija formirana za dobrobit građana?	13
Ugrožavanje privatnosti nije prioritet Ministarstvu pravde	14
Rampa na slobodu kretanja	15
Ugovor je za Ministarstvo odbrane mrtvo slovo na papiru	16
Poslovanje po crnogorskim aršinima i zloupotreba vašeg novca	17
Nezakonit rad Komisije za igre na sreću	18
Zaštita manjina pod velom korupcije i zloupotreba.....	20
Budvanski vodovod „zapaprio“ vodu	21
Privatni interesi ispred opštinskih.....	22
Nema odgovornih za administrativni nemar	23
Volontiranje za platu	24
Dvostruki aršini Komisije za sprječavanje konflikta interesa	25
Nema kazni za zloupotrebu službenih automobila	27
Fond rada za predizborne svrhe	28
Inspekcija rada umjesto radnike, štiti poslodavca	29
Radnici “Vitro group” dvije godine na kolektivnom odmoru	31
I gratis pripravnici mogu biti višak	32
Milioni koji trunu u garažama	33
Pravosuđe u funkciji? Svih građana?	35
Ustav štiti neustavne penzionere	36
Privredni kriminal i sporna privatizacija tužilaštvu neinteresantni	37
Sistem u kojem sudija krši zakon	39
Vladine garancije bez krivca, opštinske pod istragom	40
Izborna (ne)volja građana	42

Uvod

Publikacija koju držite u rukama je razglednica, vodič kroz crnogorsku zbilju i podsjetnik na vrijeme u kom su svi bili jednaki, samo su neki „bili jednakiji od drugih“. Selekcija slučajeva, u moru obespravljenih i onih koji im ista prava uskraćuju, bila je najlakša stvar: ovo su slučajevi sa kojima se svakodnevno susriječemo i koje je pred nas iznijela upotreba elementarnog instrumenta demokratije - građanskog aktivizma. Mi smo u ovom slučaju puki hroničari sistemskih grešaka i građanskih apela da se one isprave.

Često se apel pretvori u vapaj, a potreba u zahtjev. I upravo tu na snagu stupa ključni element koji konstituiše suštinu NVO aktivizma: mogućnost da učinite da se vapaj - čuje, a zahtjev - ispuni. Pred vama su stoga priče koje smo, preko naših programa stavili na uvid javnosti i ukazivali na kršenje elementarnih ljudskih prava, prateći reakcije države i onih koji u sistemu odlučuju. Ovaj mozaik negdje je i plod našeg odnosa prema društvu i ljudima koji nas okružuju, onog što nas je kao građane najviše pogodilo i zato smo vam, rizikujući da budemo pristrasni, postavili ove selektirane fragmente tranzicije pravde kroz vizuru profesionalaca čiji je posao da nadgledaju i opominju, ali i ljudi koji su duboko pogođeni slučajevima evidentne sistemske nebrige.

Nas doprinos borbi da se ne zaboravi i da se ne ponovi je rezultirao informatorom koji držite u rukama i koji, za razliku od gomile drugih, ne smije da kupi prašinu u vašem domu niti služi za podmetač za kraću nogu od stola. Ovo je štivo za zviždače, one koji opominju i prijete jedinim legitimnim sredstvom koje imaju: građanskom sviješću.

Pred vama je zapravo poziv na udruživanje, sinergiju i okupljanje na jednom mjestu: ovo je poziv na **građansku alijansu**.

Ljudska prava: akcija ugroženih i reakcija nadležnih

Fotografija: Vijesti

Pravo na javna okupljanja – tri godine čekanja

Ustavni sud Crne Gore već tri godine nije u stanju da donese odluku da li su pojedini članovi Zakona o javnim okupljanjima u skladu sa Ustavom ili ne. Inicijativu za ocjenu ustavnosti Zakona o javnim okupljanjima Građanska alijansa podnijela je još 2011. godine.

Očigledno je da pojedini članovi ovog Zakona nijesu u skladu sa Ustavom i međunarodnim standardima i u praksi dovode do kršenja prava na mirno okupljanje jer daju mogućnost Upravi policije da skup zabrani.

Ustavom nije propisano da se sloboda mirnog okupljanja može zabraniti odlukom nadležnog organa.

Iako najviši pravni akt u članu 52. definiše da se sloboda mirnog okupljanja može odlukom nadležnog organa samo privremeno ograničiti i to radi sprječavanja nereda ili vršenja krivičnog djela, ugrožavanja zdravlja, morala ili radi bezbjednosti ljudi i imovine, ova prava, zbog neusklađenosti zakonskih propisa, crnogorski građani još uvijek ne uživaju.

► **Ovogodišnji februarski protest: Građani hapšeni jer su mirno sjedjeli na ulici**

„Glas građana“ koji se ne čuje

Crnogorska Vlada je u posljednjem periodu napravila nekoliko koraka u pravcu stvaranja otvorenije i transparentnije Vlade a veliki dio ovih aktivnosti sprovodi se u okviru programa Partnerstva otvorenih Vlada (POV) koji podržava UNDP. O Partnerstvu otvorenih vlada i samom sadržaju programa javnost, nažalost, veoma malo zna. Utisak da se program uspješno implementira pokušao se ostvariti pohvalama o uspostavljanju elektronske platforme za onlajn prijavljivanje peticija pod nazivom „Glas građana“.

Nakon skoro godinu i po od kada je ova platforma počela da funkcionise, ona nažalost nije na pravi način praktično upotrijebljena dok su građani brojnim ograničavajućim kriterijumima obeshabreni i odvraceni da je koriste. Predstavnici civilnog sektora su, prepoznajući stvarni potencijal ovakve platforme, ukazivali na njene nedostatke i predlagali rješenja u skladu sa standardima i međunarodnom praksom. Ove preporuke je Operativni tim za implementaciju POV-a prihvatio kao konstruktivne, međutim Vlada nije pokazala dovoljno kapaciteta za to, pa je suštinske prijedloge civilnog sektora odbacila.

Za posljedicu takvog ponašanja i rada, danas na sajtu Vlade imamo platformu koja je čisti dekor i koju građani ne prepoznaju kao alatku koju mogu koristiti. Platforma ima svega dvije uspješne peticije za godinu i po postojanja. Ni te dvije peticije ne bi bile uspješne da potpisi nijesu sakupljeni na ulici uz veliku podršku raspoloživih resursa NVO-a.

Uz ograničavajući faktor od potrebnih 6000 potpisa, koji ne odgovaraju penetraciji interneta u Crnoj Gori, i kratak vremenski rok za prikupljanje potpisa od svega dva mjeseca, izvršna vlast je postigla kontraefekat. Ionako inertni i obeshabreni građani još su više udaljeni od ideje da mogu participirati u kreiranju politika, učestvovati u donošenju odluka i mogućnosti da se njihov glas, bar na neki način, može čuti.

Glas građana
e-Peticije
latinski/cirilica

Peticije Dokumentacija Uputstva Novosti Kontakt

e-Peticije

Postovani građani,

Dobrodošli na „Glas građana“ – portal na kome svaki punoletni državljanin Crne Gore ili stranac sa stalnim nastanjenjem u našoj zemlji može podnijeti ili glasati za elektronsku peticiju koja se odnosi na neku od oblasti rada Vlade Crne Gore. Svaka peticija koja u roku od 60 dana dobije podršku najmanje 6.000 građana biće od strane nadležnog ministarstva prečeta u formatu inicijativa i podigneta Vladi na razmatranje.

Cilj „Glasa građana“ je da, na jednostavan način, omogući građanima da svojim konstruktivnim inicijativama pomognu Vladi u njenom spriježenju da obavlja ustavne nadležnosti po mjeti i u najboljem interesu svih građana Crne Gore.

Opširnije >>>

Najnovije peticije		Peticije koje ističu	
Naziv peticije	Datum	Naziv peticije	Preostalo dana
Peticija za obustavi ...	21.02.2014	Porodijsko odsus ...	18
Porodijsko odsus ...	06.02.2014	Peticija za obust ...	33

► „Glas građana“: Za 18 mjeseci rada samo dvije uspješne peticije

I pored plaćene infrastrukture, bez osnovnih uslova za život

Glavni grad još uvijek nije reagovao na probleme stanovnika Mjesne zajednice Doljani koji osim što imaju problem sa odvodom atmosferske vode kubure i sa fekalnom kanalizacijom i vodosnabdijevanjem Gornjeg Mosora i Buruma. Mještani tvrde da nemaju vode iako su sami finansirali vodovod, izgrađen prije skoro četiri decenije. Godinama, kako objašnjavaju, pokušavaju da riješe problem. Prinučeni su da plaćaju cistijerne sa vodom kako bi održavali ličnu higijenu i mogli normalno da žive iako su udaljeni samo dva kilometra do grada. Kuće koje se nalaze još više uz brdo vodu nikako ne dobijaju. U međuvremenu, sagrađeno je nekoliko hiljada novih kuća, zbog kojih je pritisak oslabio. Mnoge od tih kuća su nelegalno sagrađene, ali su bez problema priključene na vodovodnu mrežu.

Na adrese gradonačelnika, direktora Vodovoda i načelnika Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj u više navrata slate su peticije. Iako je uskraćivanjem prava na pitku vodu i uređen kanalizacioni sistem mještanima uskraćeno pravo na osnovne uslove za život, odgovori od nadležnih institucija nikada nijesu stigli.

► Doljani: Mještani imaju problema i sa odvodom atmosferske vode

Investitor i Glavni grad

300 porodica ostavili žedne

Stanari iz dvije zgrade izvođača DOO Šofranac na Zabjelu se tri godine nalaze u bezizlaznoj situaciji zbog spora između izvođača i Glavnog grada. Oni ni poslije tri godine nemaju priključak na vodovodnu mrežu iako su unaprijed izmirili sve obaveze prema investitoru i legalni su vlasnici stanova u zgradama u kojima nema vode. Kašnjenje sa priključenjem na Vodovod, Šofranac je opravdao propalim dogovorom prema kojem je trebalo uraditi dvije prilazne saobraćajnice oko zgrade, što je bila obaveza Agencije za izgradnju Podgorice, da bi se tim novcem nadoknadio dug za komunalije zgrada nezadovoljnih stanara. Ali kako dogovor nije do kraja realizovan dug je ostao, voda nije priključena a stanari su i dalje ugroženi. Stanari danas tvrde da ih je firma Šofranac prevarila a Glavni grad iznevjerio jer uporno ignoriše situaciju u kojoj se tako dugo nalazi oko 300 građana.

Stanari su se više puta obraćali Šofrancu, Glavnom gradu, premijeru, partijama i predsjedniku države ali sve je bilo uzalud jer, kako tvrde, zbog spora između Veselina Šofranca i Glavnog grada niko ne želi da im izađe u susret. S obzirom na to da je život bez vode nezamisliv, zgrade su sada preko cijevi priključene na tehničku vodu koju je investitor dobio dok je gradio. Stanari su se više puta obraćali Šofrancu, Glavnom gradu, premijeru, partijama i predsjedniku države ali sve je bilo uzalud jer, kako tvrde, zbog spora između Veselina Šofranca i Glavnog grada niko ne želi da im izađe u susret. S obzirom na to da je život bez vode nezamisliv, zgrade su sada preko cijevi priključene na tehničku vodu koju je investitor dobio dok je gradio.

► Stanari zgrade "Šofranac": Do daljnjeg bez vode

Voda stanarima stiže kroz cijevi, nije ispitana a pritom plaćaju basnoslovnu cijenu za litar - 1,2 eura, što je tri puta skuplje od standardne cijene. Sredinom 2013. godine bilo je i najava da će ih isključiti i sa kanalizacione mreže, ali su se stanari pobunili pa su sada nadležni od toga odustali. U međuvremenu je Veselin Šofranac pokrenuo sudski postupak protiv Vodovoda i tražio odštetu. Suđenje je u toku.

Atmosfera nekažnjivosti za torturu i nehumano postupanje

Koliko policijski službenici i službenici Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija poštuju ljudska prava najbolje svjedoči 180 slučajeva koje smo registrovali kroz sedmogodišnji rad, a u kojima su se građani žalili da su doživjeli torturu ili nehumano postupanje. Veoma mali broj ovih slučajeva završio je na sudu a isto toliko službenika policije je odgovaralo za takvo postupanje.

1. Građanska alijansa podnijela je predstavke Sudu u Strazburu zbog toga što je tužilaštvo odbilo da izvrši efikasnu i djelotvornu istragu i što je bez istrage zaključilo da građanima I. M. i D. N. nijesu povrijeđena prava prilikom upada oko 15 službenika ZIKS-a u njihovu pritvorsku sobu u oktobru 2010. godine. Ubrzo se očekuju presude u ovom predmetu a Zaštitnik ljudskih prava i sloboda je tek kasnije utvrdio da se ipak radi o kršenju ljudskih prava.

► **ZIKS: Kamere su snimile kako su policijski službenici maltretirali zatvorenike**

Ovaj incident dostupan je na sledećem linku:

<http://www.youtube.com/watch?v=qcdJjed1aAc>

2. Tužilaštvo nije pokretalo istrage ni u slučajevima kada su se policijski službenici solidarisali sa kolegama koji su bili optuženi za torturu kako bi im pomogli da izbegnu ili umanje odgovornost. Građanska alijansa je 11. avgusta 2010. godine podnijela krivičnu prijavu protiv policijskih službenika M.O. i V.Ž. zbog solidarnosti sa kolegom. To je Osnovni sud u Danilovgradu konstatovao u osuđujućoj presudi za policijskog službenika D.Đ. kojeg je osudio na tri mjeseca zatvora zbog zlostavljanja i mučenja P.Đ. iz Podgorice. Za njih se u presudi konstatuje da su dali smišljene i neistinite iskaze, sa ciljem da pomognu kolegi D.Đ. u izbjegavanju krivične odgovornosti. Isti su osumnjičeni za krivična

djela davanje lažnog iskaza, zloupotreba službenog položaja i nesavjestan rad u službi. Od tužilaštva do danas nijesmo dobili povratnu informaciju o preduzetim radnjama i rezultatima.

3. Prema podacima Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije, u Područnoj jedinici Bar, građani su više puta optužili nekoliko policijskih službenika zbog neadekvatnog ponašanja. I samo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu više puta je protiv ovih policijskih službenika podnosilo zahtjev za sprovođenje disciplinskog postupka ali iz barske područne jedinice do sada nijesu obaviještenu o rezultatima postupaka. Prema saznanjima GA, postupci nikada nijesu ni pokrenuti.

Podsjećamo na neke od tih slučajeva:

- ▶ S.M. iz Bara dostavio je pritužbu Odjeljenju za unutrašnju kontrolu rada policije u kojoj se žalio na policijske službenike Ekspoziture policije PJ Bar, zbog nezakonite upotrebe prinude prema njegovom sinu u Sutomoru. Na osnovu činjenica i okolnosti utvrđenih u postupku unutrašnje kontrole, ocijenjeno je da postoji osnovana sumnja da su policijski službenici Ekspoziture policije PJ Bar N.J. i I.M. nezakonito upotrijebili prinudu – fizičku snagu nad njegovim sinom i nanijeli mu tjelesne povrede konstatovane u medicinskoj dokumentaciji.
- ▶ R.P. iz Bara dostavio je ministru unutrašnjih poslova pritužbu na policijske službenike Interventnog voda Ekspoziture policije PJ Bar, zbog nezakonite upotrebe prinude i nanošenja tjelesnih povreda njegovom sinu. Među optuženim službenicima bili su i N. . i I.M. Odjeljenje za unutrašnju kontrolu konstatovalo je da postoji osnovana sumnja da su imenovani policijski službenici u konkretnom slučaju prekoracili zakonska ovlašćenja prilikom upotrebe sredstava prinude.
- ▶ Barani I.A. i P.Đ. ispričali su istraživaču Inicijative mladih za ljudska prava, koja je članica Građanske alijanse, da su u Baru doživjeli policijsku torturu od pripadnika Interventne policije područne jedinice Bar. Među optuženim policijskim službenicima je bio i N.J. Unutrašnja i Građanska kontrola rada policije potvrdili su da su prekršena ljudska prava.

U svim ovim, ali i mnogim drugim slučajevima, nadležne državne institucije nijesu sprovodile hitne, djelotvorne i nezavisne istrage zbog čega se u društvu stvorila atmosfera nekažnjivosti a slučajevi torture i nehumanog postupanja se nastavili.

Ratni zločini - 20 godina bez pravde

► **Bukovica: Spaljene kuće u jednom od 24 raseljena sela**

- **Bukovica:** Početkom 1992. godine raseljena su 24 sela sa 221 osobom. Od 1992. do 1995. godine ubijeno je šest civila, oteto 11 ljudi a zbog posljedica torture samoubistvo su izvršile dvije osobe. Njih 70 doživjelo je fizičku torturu, zapaljeno je osam kuća kao i seoska džamija.
- **Deportacija:** Prema optužnici, u maju 1992. godine, nezakonito je uhapšeno više od 66 građana Bosne i Hercegovine koji su nakon toga isporučeni neprijateljskim oružanim snagama Srba u BiH koji su ih likvidirali.
- **Kaluđerski Laz:** U aprilu 1999. godine, u Kaluđerskom laz (opština Rožaje) ubijena su 23 albanska civila, među kojima je bilo djece, žena i staraca.
- **Morinj:** Prema optužnici, pripadnici Jugoslovenske Narodne Armije naređivali su, mučili, nečovječno postupali i nanosili velike patnje ratnim zarobljenicima i civilima koji su dovedeni sa dubrovačkog ratišta u sabirnom centru Morinj.

Tužilaštvo nikada nije postavilo pitanje komandne odgovornosti, koja prije svega podrazumijeva odgovornost nadređenih, jer nijesu ništa učinili da spriječe zločine za koje su, na tim funkcijama, morali znati. Istrage i sudski postupci koji su vođeni do danas nijesu obuhvatili odgovorne ni po komandnoj liniji kao ni nalogodavce tih zločina.

Komisija formirana za dobrobit građana?

Dva srčana i dva moždana udara, gubitak vida zbog dijabetesa, kasnije i potpuna paraliza nijesu bili dovoljan dokaz Fati Đozović iz Rožaja da ubijedi rožajsku jedinicu Ministarstva rada i socijalnog staranja da joj je neophodna tuđa njega.

Iako je poslednjih sedam mjeseci nepomična Fata jedino davala znak života pokretom očiju, povremenim trzajem lijeve ruke, nije uspjela da ostvari pravo na tuđu njegu koje joj je garantovao Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti (dodatak za njegu i pomoć, član 33). Naime, komisija koja je formirana zahtijevala je da se ona lično pojavi, kako bi se utvrdilo njeno zdravstveno stanje. Ovaj apsurd na koji je pokušala da ukaže njena kćerka, nije mnogo brinuo komisiju a Fata je u međuvremenu umrla.

► **Fata Đozović: Nije dobila tuđu njegu iako je sedam mjeseci bila nepokretna**

Jedinu reperkusiju, nakon našeg konstantnog ukazivanja na propuste, imala je predsjednica komisije, koja je smijenjena. Sistemsko objašnjenje je izostalo, a nerazumijevanje i moguće zloupotrebe mogu se nastaviti i u buduće jer nije urađeno ništa kako bi se to spriječilo.

Ugrožavanje privatnosti nije prioritet Ministarstvu pravde

Nakon što se građanin M.M. iz Berana obratio Građanskoj alijansi sa pritužbom na rad policijskih službenika koji su primijenili silu i suprotno njegovoj volji, bez rješenja suda ili tužioca, uzeli njegov uzorak za DNK analizu, GA je od Agencije za zaštitu ličnih podataka zatražila da pokrene postupak ispitivanja navoda M.M. i utvrdi da li je došlo do kršenja prava na zaštitu ličnih podataka. Agencija je u odgovoru navela da je izvršila provjeru u konkretnom slučaju te da je policija ovlaštenja temeljila na članu 257 stav 2 Zakonika o krivičnom postupku.

Prema tom članu, ukoliko postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti policija je dužna da obavijesti državnog tužioca, samoinicijativno ili po zahtjevu tužioca da, između ostalog, uzme uzorak za DNK analizu. U istom Zakonu u članu 154 stoji da se uzorci pljuvačke radi sprovođenja DNK analize mogu uzimati kada je to potrebno u cilju identifikacije lica ili u cilju poređenja sa drugim biološkim tragovima i drugim DNK profilima, i za to nije potreban pristanak lica. No, Agencija je ipak saopštila da uzimaje profila za DNK analizu na ovakav način bitno ugrožava privatnost lica što je u suprotnosti sa ličnim pravima i slobodama zagaran-tovanih Ustavom Crne Gore. Sa aspekta Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, ovaj podatak je iz kategorije podataka o ličnosti, čija obrada zahtijeva poseban, stroži tretman.

U saradnji sa GA, Agencija je 24. aprila 2012. godine podnijela Ministarstvu pravde predlog za izmjenu Zakonika o krivičnom postupku kojim se između ostalog traži usklađivanje tog dokumenta sa domaćim i međunarodnim standardima u dijelu ovlaštenja policije prilikom uzimanja uzorka za DNK analizu. Do danas Ministarstvo pravde nije izmijenilo zakon.

► **Ilustracija: Ovlaštenja policije nijesu u skladu sa međunarodnim standardima**

Rampa na slobodu kretanja

Hotelsko turističko preduzeće Ulcinjska rivijera, u većinskom državnom vlasništvu, postavilo je rampu na javni put koji vodi do njihovih objekata iako se, prema podacima Uprave za nekretnine, na njih vode samo zgrade u turizmu i ugostiteljstvu. To što je put javan i svako ga može koristiti nije bilo prepreka HTP-u Ulcinjska rivijera da stavi rampu i naplaćuje ulaz, čime je direktno prekršen član 39 Ustava Crne Gore koji garantuje pravo na slobodu kretanja. Nakon što su građani odlučili da protestuju zbog toga, policija, koja je obezbjeđivala skup, podnijela je prekršajnu prijavu protiv organizatora okupljanja pozivajući se na Zakon o javnim okupljanjima član 33 stav 3 u vezi sa članom 18 stav 1 (koji propisuje nošenje jasno vidljivih oznaka redara).

► Rampa u Ulcinju: Iako nezakonito postavljena, još uvijek nije uklonjena

Po tom osnovu policija nije nijednom podnijela prekršajnu prijavu u prethodnoj godini iako je bilo organizovano mnogo mitinga i okupljanja. Iako su Zakon ali i vještaci geodetske struke jasno utvrdili da su građani u pravu, država je ostala pri svome. Čak ni presuda Osnovnog suda u Ulcinju prema kojoj je utvrđeno da je fizičkom licu, koje je podnijelo tužbu, povrijeđeno pravo nije podstaklo HTP Ulcinjska rivijera da nezakonito postavljenu rampu ukloni. Nakon presude, Ulcinjska rivijera ponudila je tom građaninu da može slobodno da ulazi i izlazi kao i da mu neće naplaćivati ulaz.

Na ovaj način, državno preduzeće HTP Ulcinjska rivijera poslalo je jasnu poruku da svaki građanin pojedinačno, koji želi uživati Ustavom garantovano pravo na slobodu kretanja, mora pred sudom pokušati da je ostvari.

Ugovor je za Ministarstvo odbrane mrtvo slovo na papiru

Ministarstvo odbrane nije reagovalo u slučaju Paneta Đermanovića, koji se uslijed nepoštovanja međusobnih ugovora između Mitropolije crnogorsko-primorske i Ministarstva odbrane Savezne Republike Jugoslavije (tačnije naslednika te institucije – Ministarstva odbrane Crne Gore) našao u bezizlaznoj situaciji. Prema članu 5 Ugovora koji je napravljen 2003. godine, sa aneksom od 2006. godine, „lica koja koriste 13 stambenih objekata iz člana 2 ovog Ugovora, iste će napustiti po rješavanju stambenog statusa preko nadležnih organa Saveznog ministarstva za odbranu i Vojske Jugoslavije,,

Prema ovom dokumentu stanari se ne smiju seliti dok država ne riješi njihovo stambeno pitanje, što je direktno prekršeno razmjenom nepokretnosti Mitropolije i Ministarstva odbrane odnosno kasnijom tužbom MCP kojom se od stanara traži da isprazne bungalove. Ministarstvo odbrane do danas nije pokazalo interesovanje da problem stanara riješi dok je sudski postupak koji je pokrenula Mitropolija crnogorsko primorska u toku.

► Ostrovo cvijeća: Mitropolija traži da stanari napuste bungalove

Poslovanje po crnogorskim aršinima i zloupotreba vašeg novca

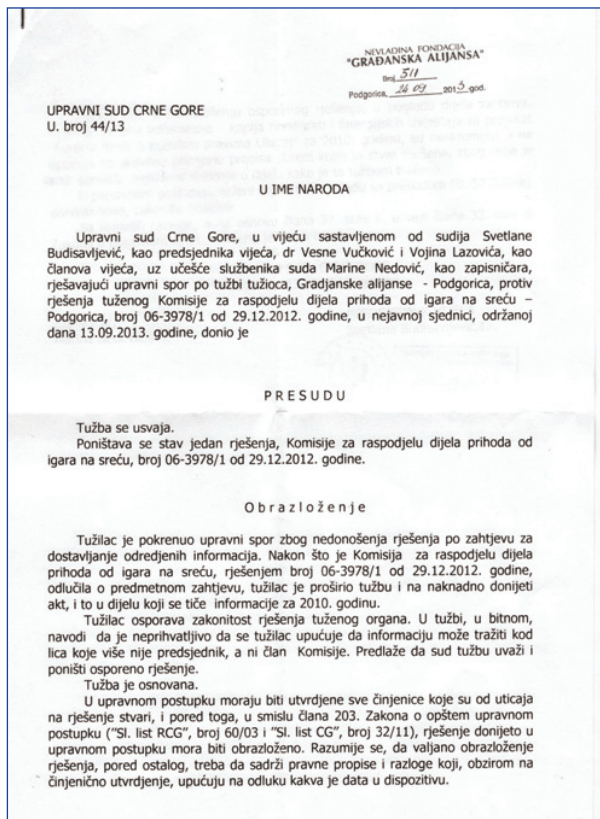

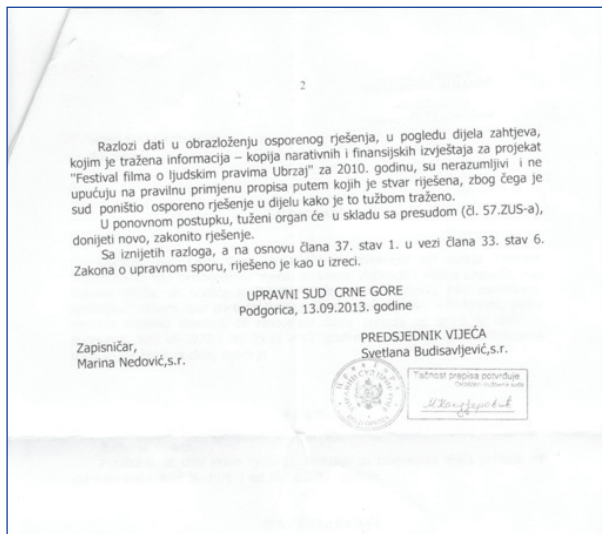
Nezakonit rad Komisije za igre na sreću

Nadležne državne institucije već godinama nijesu u stanju da regulišu oblast finansiranja nevladinih organizacija u Crnoj Gori. Nakon višegodišnjeg ukazivanja na brojne nedostatke u procedurama, postojanje konflikta interesa i korupcije, konačno su tome formalno posvjedočile tri presude Upravnog suda a kojima su za poslednje tri godine poništene sve odluke Komisije za dodjelu dijela prihoda od igara na sreću, po kojima je civilnom sektoru podijeljeno preko pet miliona eura.

Neodgovornost nadležnih institucija, prvenstveno Ministarstva finansija i Komisije za dodjelu dijela prihoda od igara na sreću, ogleđa se u nepoštovanju i konstantnom ignorisanju javnih presuda Upravnog suda Crne Gore. Nakon presuda koje poništavaju dodjele, Ministarstvo finansija i Komisija nastavile su da dodjeljuju milionska sredstva po istim procedurama, time svjesno ulazeći u nelegalne radnje, što su potvrdile i kasnije presude.

Vrhunac njihove bahatosti predstavljala je prošlogodišnja raspodjela druge tranše novca po Odluci o raspodjeli za 2013. godinu, iako ju je Upravni sud prethodno poništio pa kao takva u momentu raspodjele nije imala nikakvo pravno dejstvo.

- **Presuda Upravnog suda: Poništene sve odluke Komisije u posljednje tri godine**

Nejasno je zašto i nakon ovih činjenica i javnih presuda ministar finansija i dalje okreće glavu od problema dok u tužilaštvu nemaju interesovanja za istragu o nezakonito podijeljenih preko pet miliona eura.

Ni svjedočenje predstavnika Komisije na konsultativnom saslušanju povodom finansiranja NVO-a, da Komisija za dodjelu prihoda od igara na sreću počiva na lošim principima, između ostalog i konfliktu interesa jer su članovi Komisije predstavnici NVO-a koji na kraju novac dodjeljuju srodnim ili partnerskim organizacijama, nije dalo očekivane rezultate.

I iz Ministarstva finansija potvrdili su da su osnovne procedure prekršene jer za pojedine oblasti uopšte ne postoje bodovne liste o razmatranim projektima niti zapisnici sa sjednica.

Zaštita manjina pod velom korupcije i zloupotreba

Tužilaštvo već pet godina ostaje i gluvo i nijemo na nezakonit rad Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Iako je Fond osnovan „radi podrške aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta“ do danas je Građanska alijansa podnijela dvije krivične prijave protiv odgovornih u toj instituciji zbog zloupotrebe službenog položaja. Tokom prethodnih godina više se ukazivalo javnosti, institucijama i međunarodnim organizacijama na nepravilnosti u radu Fonda.

► **Fond za manjine: Niko nije odgovarao za korupciju i zloupotrebu**

juskog menadžmenta. Godišnje, ova institucija raspodijeli oko milion eura. Precizniji podaci nijesu dostupni jer Fond nije podnosio izvještaje Skupštini od 2011. godine.

Sve ove informacije bile su dostupne tužilaštvu. Iako je GA u više navrata tražila informacije od svih struktura u tužilaštvu, nikada nije dobila odgovor šta je preduzeto i koji rezultati su postignuti po podnesenim krivičnim prijavama. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Skupština Crne Gore proglašavali su se nenadležnim za rješavanje i kontrolu rada Fonda.

Budvanski vodovod „zapaprio“ vodu

Mimo zakonskih propisa budvansko Javno preduzeće “Vodovod i kanalizacija“ donijelo je odluku u martu 2011. godine da uvede distributivnu naknadu za prisustvo na mreži. Odluka predviđa da naknada za prisustvo na mreži po mjernom instrumentu od ½ do 100 mm mjesečno iznosi 1,9 eura bez PDV-a. Prema važećim propisima takva odluka morala je da prođe nekoliko adresa da bi bila legalna. Iako je donešena jednostrano, bez pismene saglasnosti osnivača - Opštine Budva, izostala je i verifikacija Skupštine Opštine. Na ovaj način JP “Vodovod i Kanalizacija“ Budva prekršila je član 11 Ustava Crne Gore koji jasno propisuje podjelu vlasti. Takođe, Ustav Crne Gore članom 16 tačka 3 propisuje da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuje način osnivanja, organizacija i nadležnost organa vlasti i postupak pred tim organima, ako je to neophodno za njihovo funkcionisanje.

U konkretnom slučaju pored kršenja više članova Ustava nijesu poštovani ni Zakon o državnoj imovini, Zakon o poreskoj administraciji kao ni Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave.

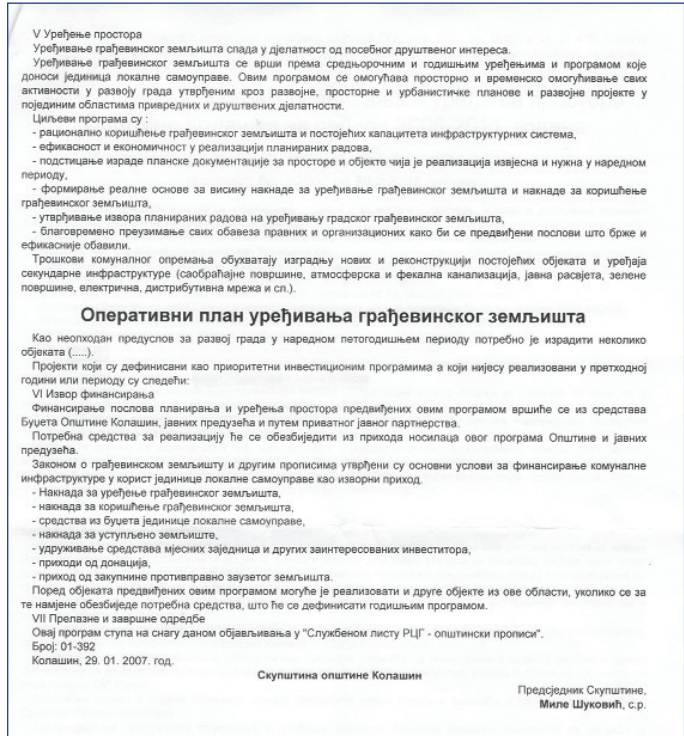
Sve ovo nije bilo dovoljno kotorskom Osnovnom državnom tužilaštvu da odreaguje ni nakon što je Građanska alijansa prije dvije godine (2012.) podnijela krivičnu prijavu. Nikada nijesu odgovorili i dostavili informaciju da li su postupali po ovoj prijavi. Prilikom gostovanja u našoj emisiji Robin Hud koja se bavila ovom temom, direktor Vodovoda izjavio je i da su propisi i akti njegove firme, po njegovom mišljenju, iznad Ustava Crne Gore.

- ▶ **Zgrada Uprave Vodovoda:
Smatraju da su njihovi
propisi iznad Ustava**

Privatni interesi ispred opštinskih

Opština Kolašin je prije sedam godina donijela petogodišnji program planiranja i uređenja prostora svoje teritorije koji pokazuje sunovrat vladavine prava na jednom mjestu. Naime, kako su bili primorani da usvoje dokument kojim se planira razvoj grada, ne želeći da se ugroze privatni interesi, Skupština opštine Kolašin usvaja nepotpuni dokument. U dokumentu nije naveden podatak već je ostavljeno prazno polje na dio koji se odnosi na ukupnu vrijednost planske dokumentacije. Isti je slučaj i sa neophodnom dokumentacijom za donošenje odluke o izmjeni i dopuni DUP-a i katastra podzemnih instalacija.

► **Nepotpuni dokument: Objavljen je i Službenom listu Crne Gore**

Vrhunac vizionarskog planiranja opština Kolašin pokazuje u dijelu u kojem se navodi da će u sledećem petogodišnjem periodu biti neophodno izgraditi nekoliko objekata. Umjesto da u dokumentu stoji i koji su objekti planirani i tu je ostavljeno prazno polje.

Posebno je zabrinjavajuće što je ovakav nepotpuni dokument (odluka) objavljen i u Službenom listu Crne Gore br.7/2007. Zbog ovakvih propusta do danas niko od nadležnih subjekata nije snosio odgovornost.

Nema odgovornih za administrativni nemar

Milion eura više je crnogorske građane - poreske obveznike koštala izgradnja eko zgrade Ujedinjenih Nacija u Podgorici, čak 3,5 miliona eura. Nakon 12 godina od rađanja ideje i četiri godine od postavljanja kamena temeljca za zgradu UN-a u Podgorici, ona je konačno stavljena u funkciju 10. marta 2014. godine, iako je trebalo da bude završena godinu ranije.

Vlada je u međuvremenu izgubila donaciju Austrijske agencije za razvoj od 924.000 eura zbog kašnjenja u pripremi dokumentacije, pa je novac morala obezbijediti iz kapitalnog budžeta za 2013. godinu, jer, kako se navodi u dokumentu Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija koji je Vlada usvojila na sjednici u maju prošle godine, svako “dalje kašnjenje ili odlaganje realizacije bilo bi kompromitujuće po ugled i reputaciju Crne Gore u UN, posebno s aspekta potvrde i obećanja datih prvobitno prilikom posjete glavnog administratora UNDP-a Helen Klark u septembru 2010, a zatim i generalnog sekretara UN-a, Ban Ki Muna u julu 2012. godine”. Vlada je sa austrijskom Agencijom ugovor o donaciji potpisala još 2006. godine a istekao je četiri godine kasnije (krajem 2010), kada je i izgubljena značajna donacija.

U dokumentu MVPEI navodi se da su problemi različitog tipa uzrokovali kašnjenje “opština Podgorica i problemi tokom izgradnje moskovskog mosta čija je planirana dekorativna ograda narušavala bezbjednosne standarde UN” ali i “nedostaci projektno tehničke dokumentacije i njeno neslaganje sa prvobitnim idejnim rješenjem projekta”.

U dokumentu MVPEI se ne navodi direktno ko je krivac za kašnjenja u pripremi dokumentacije za UN Eko zgradu. Niko zbog izgubljenih skoro milion eura do danas nije snosio odgovornost niti je javnosti poznato da je to bilo predmet istrage nadležnih državnih institucija.

► **Eko zgrada u Podgorici:
Građane koštala million eura više**

Volontiranje za platu

► **Ilustracija: Predsjednici lokalnih parlamenata volontiraju za, prosječno, 900 eura**

Iako su prema prošlogodišnjim podacima crnogorske opštine bile u minusu preko 200 miliona eura, bankama su dugovale preko 115 miliona a neizmirenih obaveza imale preko 90 miliona, to nije uticalo na savjest i odluke predsjednika skupština opština da na ime tih funkcija imaju redovnu mjesečnu nadoknadu. Platu, koja u velikom broju slučajeva, premašuje dvije prosječne u državi.

I tu ne bi bilo ništa sporno da član 53 Zakona o lokalnoj samoupravi jasno ne definiše: „ funkcija predsjednika je, po pravilu, volonterska.“ Dakle, za obavljanje tog posla, predsjednici lokalnih parlamenata, po pravilu, ne bi trebalo da primaju nadoknadu.

Prema podacima sa sajta Komisije za sprečavanje konflikta interesa za prošlu godinu, od 24 predsjednika lokalnih skupština, njih šest nije dostavilo izvještaj o svom imovnom stanju za 2013. godinu nadležnoj Komisiji, čime su prekršili odredbe Zakona o sprječavanju konflikata interesa.

Na neto plate 19 lokalnih predsjednika parlamenta, prema podacima koje su oni prijavili nadležnoj Komisiji, godišnje se iz budžeta potroši oko 198 hiljada eura. Najniža prijavljena plata predsjednika Skupštine Opštine iznosi 330 eura dok je najviša četiri puta viša i iznosi 1,458.00 eura. Ima i onih koji su prijavili da “volonterski” primaju po 400 i 600 eura.

Zašto se ne poštuju odredbe Zakona i zašto u periodu finansijske krize predsjednici lokalnih parlamenta sebi dodjeljuju plate za, po pravilu, volonterski rad, do danas nije bilo predmet pažnje bilo koje nadležne lokalne ili državne institucije.

Dvostruki aršini Komisije za sprječavanje konflikta interesa

U toku 2007. godine kada je aktuelni crnogorski premijer Milo Đukanović vršio poslaničku funkciju, istovremeno je bio i izvršni direktor, osnivač i ovlašćeni predstavnik preduzeća “Capital Invest”, suprotno članu 15 stav 3 Zakona o konfliktu interesa, po kojem je javni funkcioner koji ima vlasnička prava u privrednom društvu dužan da, u roku od 15 dana od dana stupanja na javnu funkciju, prenese pravo upravljanja na drugo lice.

Komisija za sprječavanje konflikta interesa tada je donijela Odluku da Đukanović „nije prekršio Zakon o konfliktu interesa iako nije postupio u skladu sa članom 15 stav 3 Zakona o sprječavanju konflikta interesa” uz obrazloženje da je on kao jedan od osnivača „Capital invest” DOO prijavio vlasništvo u ovom privrednom društvu u Izvještaju o prihodima i imovini za 2006. godinu, koje je tada bilo u osnivanju. Dalje se u Odluci Komisije navodi da je u Centralnom registru Privrednog suda 19. septembra 2007. godine upisan prenos upravljačkih prava - izvršnog direktora i ovlašćenog zastupnika na Radislava Jovovića iz Podgorice, te da je time poslanik Đukanović postupio u smislu člana 15 stav 3 Zakona o konfliktu interesa.

► **Milo Đukanović: Komisija u njegovom slučaju donijela nezakonitu odluku**

Komisija, pak, nije konstatovala da je poslanik Đukanović prekršio Zakon jer je upravljačka prava prenio gotovo devet mjeseci nakon što je firma osnovana umjesto nakon 15 dana, kako je Zakonom definisano. Njegov poslanički mandat ustavotvorna Skupština Republike Crne Gore verificovala je godinu ranije.

Nakon ove nesporno nezakonite Odluke Komisije za sprječavanje konflikta interesa, zahtijevano je poništavanje te Odluke, utvrđivanje finansijske koristi koju je stekao Milo Đukanović u periodu dok je nezakonito vršio funkcije u DOO “Capital invest”, DOO “Univerzitats” i DOO „Primary Invest“. Komisija je bila dužna da, nakon provjere, u skladu sa članom 11 Zakona o konfliktu interesa, obavijesti Državnog tužioca Republike Crne Gore o nezakonito stečenim prihodima tadašnjeg poslanika Đukanovića.

Prema poslednjim podacima sa sajta Centralnog registra Privrednog suda, Milo Đukanović je i dalje ovlašćeni zastupnik i osnivač DOO “Capital Invest” i DOO “Univerzitats” iako kao javni funkcioner – premijer, nema pravo da zastupa privatno preduzeće i preduzima pravne radnje u njegovo ime, čak i kada je to preduzeće u njegovoj svojini, već sva prava mora prenijeti na drugo lice kako ne bi došao u situaciju da javni interes koji zastupa kao javni funkcioner podredi privatnom profitnom interesu.

Nema kazni za zloupotrebu službenih automobila

Građanska alijansa je duži vremenski period pratila kako državni službenici koriste službene automobile. Ovo je bila jedna u nizu volonterskih akcija, a inicirana svakodnevnim uvidom u zloupotrebe koje su činili državni službenici.

U periodu od 2009. do 2011. godine registrovali smo zloupotrebe u preko 200 slučajeva. O svim slučajevima upoznata je javnost a podnijeli smo i dvije krivične prijave protiv odgovornih državnih službenika zbog sumnje da su počinili krivično djelo posluga.

► Česti slučajevi zloupotreba: Službenim autom u svatove

GA je prijavu dostavila i Vrhovnom državnom tužilaštvu sa brojnim dokazima ovih zloupotreba.

Do danas tužilaštvo nije odgovorilo da li su preduzimali određene radnje po ovim slučajevima, iako je za ovako ponašanje pojedinih državnih službenika Krivičnim zakonom kroz krivično djelo „posluge“ član 421, predviđena čak i kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Iako su i sami građani podnijeli veliki broj inicijativa i prijava nadležni organi još uvijek nijesu konkretnim sankcijama odgovorili na više nego očigledne zloupotrebe. U prilog tome govori i činjenica da nakon što nadležna institucija odgovori na prijavu, to se dalje ne ispituje već se odgovor, kakvog god sadržaja bio, objavljuje na sajt čime se ujedno stavlja tačka na slučaj.

Fond rada za predizborne svrhe

Fond rada osnovan je 2009. godine za ostvarivanje prava na isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih, kojima je radni odnos prestao uslijed pokretanja stečaja kod poslodavca. Ovo pravo imala su lica kojima je radni odnos kod poslodavca prestao do dana stupanja na snagu Zakona o radu (do 23. avgusta 2008. godine) uslijed stečaja ali i zaposleni za čijim je radom prestala potreba zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena. Postupak za ostvarivanje prava iz člana 98 Zakona o radu pokreće se na zahtjev zaposlenog, odnosno stečajnog upravnika. Zahtjev se podnosi Upravnom odboru Fonda u roku od 30 dana od dana dostavljanja pravosnažne odluke kojom je utvrđeno pravo na potraživanje a u skladu sa posebnim zakonom. Visina pojedinačne otpremnine koju je Vlada definisala je 1.926 eura dok je lista isplata definisana datumom podnošenja prijave. Međutim, u toku 2012. godine Fond rada uopšte nije isplaćivao sredstva sve do mjesec dana pred održavanje parlamentarnih izbora. Isplata koja je tada vršena nije išla po unaprijed definisanoj listi, po datumu podnošenja prijave, već po „podobnosti“.

R.br.	Prezime i ime	Br.telefona	Napomena
1.	PAJICAK		
2.	PAJIC		
3.	PAJIC		
4.	PAJIC		
5.	PAJIC		
6.	JACOLJ		
7.	JACOLJ		
8.	JACOLJ		
9.	JACOLJ		
10.	PAJIC		
11.	PAJIC		
12.	MAJIC		POZICIONIRAN ZA
13.	JACOLJ		POZICIONIRAN ZA
14.	MAJIC		
15.	MAJIC		
16.	MAJIC		
17.	MAJIC		
18.	MAJIC		
19.	MAJIC		
20.	MAJIC		
21.	MAJIC		
22.	MAJIC		
23.	MAJIC		
24.	MAJIC		
25.	MAJIC		
26.	MAJIC		
27.	MAJIC		
28.	MAJIC		
29.	MAJIC		
30.	MAJIC		

Napomena: potkopiću ovog spiska dostaviti Opštinski štabu DPS.
 Predsjednik MO DPS Koordinator MO DPS Šef Mini izbornog štaba
Amir Četanić Adžević Perica Miroslav Đoković

► Spisak "podobnih": Građanima dijeljen novac uoči parlamentarnih izbora 2012.

Postojanje ovih slučajeva je posebno bilo izraženo na sjeveru Crne Gore a odakle je Građanska alijansa dobila niz prijava kako su pojedinci „preko reda“ dobijali otpremninu dok su politički nepodobni morali da čekaju. Na ovaj način grubo su zloupotrijebljena državna sredstva ali i radnička muka u partijske svrhe dok istraga protiv odgovornih do danas nije pokrenuta.

Inspekcija rada umjesto radnike, štiti poslodavca

Jovan Lukić dvije godine ne uspijeva da ostvari pravo na odgovarajuću zaradu, u skladu sa Zakonom o radu, član 23. Naime, u decembru 2010. godine Skupština Saveza sindikata Crne Gore, Upravni odbor Unije poslodavaca i Vlada zaključuju Sporazum o utvrđivanju obračunske vrijednosti koeficijenta i startnog dijela zarade u bruto iznosima. U tu svrhu, donijeto je i Uputstvo za obračun bruto zarada. Ovim dokumentima precizirana je najniža cijena rada od 90 eura. Poslodavac "Kontejnerski terminal i generalni tereti" Bar AD kod kojeg je Lukić zaposlen nakon toga donosi dokument bez datuma, potpisa i pečata, kojim obračunsku vrijednost koeficijenta u bruto iznosima povećava sa 74 eura na 90 eura, kako i predviđa Uputstvo za obračun. Međutim, na sjednici Izvršnog odbora Sindikata u februaru 2011. godine, jednoglasno je donijeta odluka o smanjenju obračunske vrijednosti u bruto iznosu sa 90 na 74 eura i time je prekršen član 3 Sporazuma i član 4 stav 2 Uputstva. Svjestan činjenice da se plata njemu i njegovim kolegama nezakonito obračunava, Lukić se obraća najprije poslodavcu od kojeg dobija negativan odgovor.

► KTGT: Nanijeta finansijska šteta radnicima

Zatim u junu 2011. godine pokreće postupak kod Inspekcije rada zbog nezakonitog obračuna zarada od januara 2011. godine. Barski inspektor rada u prvostepenom upravnom postupku donosi rješenje kojim se nalaže izvršnom direktoru da otkloni nepravilnosti u postupku obračuna i isplate zarada. Međutim, tada inspektorat iz Podgorice počinje da sabotira postupak nalažući inspektoru rada iz Bara da uspori postupak sprovođenja rješenja, do donošenja drugostepenog rješenja Ministarstva rada i socijalnog staranja a po žalbi AD KTGT-a . No, iako Ministarstvo rada i socijalnog staranja odbija žalbu poslodavca, inspektoru iz Bara glavna državna inspektorica nalaže da odustane od daljeg sprovođenja rješenja. Nakon toga, radnik KTGT-a, Lukić podnosi krivičnu prijavu protiv inspektora iz Bara i finansijske direktorice u firmi zbog nesprovođenja Rješenja. Kasnije je podnio prijavu Upravi za inspeksijske poslove protiv glavne državne inspektorice rada Angeline Međedović zbog zloupotrebe službenog položaja i kršenja Zakona o opštem upravnom postupku.

U konkretnom slučaju posrijedi je bilo nesavjesno, nezakonito, neblagovremeno i nemarno vršenje službenih obaveza, zloupotrijebljen je službeni položaj i prekoračeno ovlašćenje koje se odnosi na primjenu pravila Inspektora rada u vođenju upravnog postupka. Prema Lukićevim riječima, radnici i državni budžet su u ovom slučaju oštećeni za oko 2,2 miliona eura.

Radnici “Vitro group” dvije godine na kolektivnom odmoru

Gojko Jovičević iz Podgorice ima problem sa poslovođstvom u firmi „Vitro group“, koja mu, kako tvrdi, duguje 13 redovnih plata i devet po osnovu prekovremenog rada. Naime, Gojko je 1. decembra 2009. godine zasnovao radni odnos u firmi i potpisao ugovor o radu u kojem se obavezuje na rad od 176 sati mjesečno. Ipak, bio je primoran, kako je kazao, da radi mnogo više, čak do 220 sati. Nakon 2012. godine, plate prestaju da budu redovne, a Jovičević zaradu dobija na ruke i to u nekoliko djelova. Nakon razgovora sa direktorom odlučuje da ne traži drugi posao jer ga poslodavac ohrabruje da loše stanje u firmi neće potrajati.

Međutim, situacija je bila sve gora, radnici su prestali da dobijaju plate, a Jovičević tvrdi da naknadu nijesu dobijali ni za rad u toku državnih praznika. U junu 2012. Jovičević se obratio Inspekciji rada i Upravi prihoda kako bi uz njihovu pomoć pokušao da dobije zaostale zarade. Inspektor u zakonskom roku dolazi u firmu i nalaže direktoru da otkloni nepravilnosti i isplati dugovanja u roku od 30 dana. U avgustu 2012. godine svi radnici odlaze na kolektivni odmor koji i dalje traje. Inspekcija rada, u ovom slučaju, nije do kraja sprovela postupak a Gojko stalno dobija odgovor da je „predmet kod šefa“.

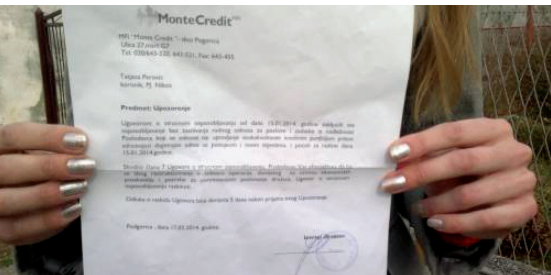
► „Vitro group“: Radnici ostali bez zarađenih plata

Uprava za inspeksijske poslove nije sankcionisala utvrđene nepravilnosti i namirila radnike a u Upravi prihoda su reagovali tako što su zapisnik napravili tri mjeseca nakon podnošenja prijave.

I gratis pripravnici mogu biti višak

Devetomjesečni program stručnog usavršavanja je za sedam pripravnika u firmi Monte Credit DOO trajao svega mjesec jer im je poslodavac bez najave uručio otkaz. Da apsurd bude veći, ova kompanija tražila je programom koji je organizovala država, ne jednog, ni dva, nego deset pripravnika. Kao razlog otpuštanja navedeno je restrukturiranje u sektoru operacija donijetog na osnovu pokazatelja i potrebe za optimizacijom poslovanja društva. Nakon što su se pripravnici obratili Zavodu za zapošljavanje, odgovorili su im da firme po zakonu imaju pravo da raskinu ugovor, ali i da oni gube pravo prijavljivanja na ovaj program naredne godine, ako imaju i dan rada u struci, a i da nemaju zakonsku obavezu da ih prebace kod drugog poslodavca, nego je to stvar “dobre volje”. Pravilnikom o načinu objavljivanja javnog poziva, postupku i kriterijumima stručnog osposobljavanja SI.CG br.38/12 tačno je propisana dinamika i termini kadase obavlja SO, od 15. januara do 15. oktobra svake godine. Koordinacioni tim

Podgorica obratio se i Inspekciji rada u skladu sa članom 15 Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem. Iz Inspekcije su odgovorili da je članom 7 Zakona o stručnom osposobljavanju predviđeno kada se može prekinuti radni odnos, a članom 8 da je utvrđena nadležnost Osnovnog suda u Podgorici, a da upravo zbog činjenice da je ugovorena sudska nadležnost, Inspekcija rada nema ingerenciju da preispituje osnov za raskidanje ugovora.

► Dokument o “restrukturiranju” pripravnike ostavio bez prakse

S druge strane, Koordinacioni tim kazao je da će, ako se ni nakon intervencije nadležne inspekcije ne promijeni situacija, pokušati da iznađe mogućnost da se ovi mladi ljudi i svi drugi od kojih su poslodavci bezrazložno odustali nastave svoje osposobljavanje naredne godine.

Ono što se ovi, tek svršeni ekonomisti pitaju je, kako je moguće da firma navodi ekonomske probleme kao razlog raskida ugovora, ukoliko iz njenog budžeta ne ide ni jedan cent na njihove plate, već njih obezbjeđuje državna kasa I kada je novac već obezbijeđen i pružena im je prilika, zašto ih druga firma ne bi primila na usavršavanje, jer ovako ostaju i bez pripravnčkog i bez novca i bez druge šanse?

Milioni koji trunu u garažama

Vlada Crne Gore je u decembru 2007. godine donijela odluku o raspisivanju tendera za nabavku 60 specijalnih vozila za gašenje požara za potrebe opštinskih službi za zaštitu i spasavanje i Vojsku Crne Gore. Odlukom iz februara 2008. godine, Ministarstvo finansija podržalo je nabavku tih vozila i to kreditnim putem, na period od 20 godina, da bi već nakon sedam dana tender bio i raspisan. Na tenderu, na kom se javilo šest ponuđača iz regiona i inostranstva, prihvaćena je ponuda podgoričke firme Ljetopis Automotive DOO dok su druge odbačene kao nepotpune. Komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda, na čijem je čelu bio pomoćnik ministra unutrašnjih poslova, konstatovala je da je najpovoljnija ponuda podgoričkog preduzeća jer je jedina ponudila kredit na 20 godina, što se tenderom i tražilo. Firma Ljetopis Automotive pobijedila je na tenderu iako su druge kompanije imale jeftinije ponude, neke čak i upola cijene.

Prema tvrdnjama predstavnika izvršne vlasti, Vlada je prihvatila predlog MUP-a da preuzme vraćanje kredita u iznosu od preko 8,3 miliona eura za opštine koje nijesu u finansijskoj mogućnosti da izmiruju obaveze a da se sa ostalim lokalnim samoupravama sklope podkreditni ugovori o vraćanju kredita.

► Neregistrovani Mercedesovi kamioni: Šest godina čekaju na gašenje požara

Ni nakon šest godina, dvanaest modernih Mercedesovih vatrogasnih vozila nijesu u funkciji zbog nepotpune dokumentacije i nejasnog zahtjeva Ministarstva finansija da se ugovori o kreditnom aranžmanu sa opštinama, umjesto na dvadeset, zakluče na deset godina. Tih dvanaest vozila, vrijednih oko šest miliona eura, distribuirano je Pljevljima, Beranama i Bijelom Polju, ali požare do sada nijesu gasili jer zbog nepotpune dokumentacije nijesu ni registrovani. Skupština Opštine Pljevlja donijela je odluku za šest vozila koja su joj opredijeljena po cijeni od 2,1 miliona eura ali ugovor nikada nije potpisan zbog nejasnog zahtjeva Ministarstva finansija o skraćanju roka otplate.

To što kamioni milionske vrijednosti propadaju u garažama opštinskih vatrogasnih jedinica, nije bilo predmet pažnje bilo koje nadležne državne institucije. Do danas se za takvo stanje nije pokretalo ni pitanje odgovornosti nadležnih ministarstava- finansija i unutrašnjih poslova. Državnom tužilaštvu nije bilo sumnjivo niti sporno to što su u Hrvatskoj uhapšeni čelnici preduzeća, koje je u Crnoj Gori finalizovalo projekat kupovine 56 vatrogasnih vozila, zbog sumnje da su zloupotrijebili položaj i oprali novac. Tako je reagovala Hrvatska u aferi Daimler, nakon američke istrage u kojoj je proizvođač Mercedesovih vozila priznao da je sa preko 100 miliona dolara podmićivao državne službenike u više zemalja kako bi im prodao svoje kamione. Među tim zemljama pominjana je i Crna Gora ali je Vlada te optužbe ranije odbacivala kao neosnovane.

Pravosuđe u funkciji? Svih građana?

Ustav štiti neustavne penzionere

Pet godina nakon što je Ustavni sud Crne Gore konstatovao da je većina spornih odredbi Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih javnih funkcionera neustavna, oni koji

su primjenom tog akta stekli pravo na penzije i dalje ih uživaju. Prema podacima Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja pravo na penziju primjenom Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih funkcionera ostvarilo je 113 korisnika a primaju od 800 do 1.860,00 eura. Od tog broja, 94 su starosne penzije, jedna invalidska i 18 porodičnih penzija a u prosjeku iznose 1.086,17 eura što na godišnjem nivou iznosi oko 1,4 miliona eura za neustavno dobijene penzije. Prosječna penzija državnog javnog funkcionera ujedno je i deset puta viša od najniže u državi.

► **Ustavni sud: Pet godina na snazi Zakon koji je ocijenjen neustavnim**

Sud je 2009. godine ocijenio da cilj odredbi člana 12-19 Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih javnih funkcionera, nije moguće proglasiti legitimnim “u svjetlu konkretnih socijalnih i ekonomskih prilika, jer su privilegovane penzije očigledno i izrazito nesrazmjerne prosječnim penzijama u zemlji“.

Za period od pet godina, od kada su odredbe ovog Zakona ocijenjene neustavnim, na penzije privilegovanim se iz državne kase odlilo oko sedam miliona eura novca poreskih obveznika.

Prema ocjenama pravnika penzije dobijene neustavnim zakonom se sada ne mogu ukinuti zbog ustavnih normi koje sprečavaju zabranu jednom stečenih prava. To zapravo znači da privilegovanim Ustav garantuje neustavno stečene penzije. Novo zakonsko rješenje koje će tretirati zarade i druga primanja državnih javnih funkcionera još uvijek nije izglasano.

Privredni kriminal i sporna privatizacija tužilaštvu neinteresantni

Vrhovno državno tužilaštvo do danas nije reagovalo u slučaju radnika bivšeg preduzeća „Monteplasman“ DOO Podgorica, koje su osnivači: Atlas banka, Atlas grupa i Večernje novosti oštetili za pozamašnu sumu novca. Nadležni iz ovih firmi nelegalno su podizali novac koji su radnici zaradili. Naime, radnici su imali kartice kod preduzeća „Mex“ DOO Podgorica za trgovinu na odloženo plaćanje do 60 dana. Svaki iznos radnicima je uredno odbijen od ličnog dohotka a nije uplaćen „Mex-u“ tako da CKB AD Podgorica kod koje je preduzeće „Mex“ deponent šalje pismenim putem opomene radnicima sa zateznom kamatom. Radnici tvrde i da im osnivači duguju regrese za 2003. godinu u iznosu od 150 eura koje su osnivači podigli, ali ih radnicima nijesu isplatili. I novac od regresa za 2004. godinu u iznosu od 150 eura takođe su završile u nečijem džepu. Na ime djelimično neisplaćena četiri lična dohotka za period avgust, novembar i decembar 2004. godine i mart mjesec 2005. godine, isplaćeno je samo po 50 eura dok ni za 2006. godinu nije isplaćen puni iznos ličnog dohotka.

► Medijski članci: Radnici još uvijek čekaju pravdu

Tužilaštvu nije sporna ni nezakonita privatizacija koja se desila u ovom preduzeću. Ugovorom o ustupanju prava i obaveza 18.09.2006. godine, Monteplasman je prodat „Štampi plus”, a garant za izmirenje obaveza bila je Atlas Banka. Firma je prodana za jedan euro čime je preuzela i dugovanja od 1.666.311 eura. Pitanje zapošljenih riješeno je tako što je Monteplasman ugovorom predao radnike “Štampi plus”. Firma je prodana dok se nepunu godinu kasnije podnosi pismeni prijedlog za pokretanje stečaja u njoj. Istraživanjem ovog slučaja otkrili smo da su osnivači otvorili stečaj samo nad imenom, a da su ugovorom otuđili imovinu, a potom su iz Privrednog registra izbrisali ime. Na taj način, imovina je ostala novom vlasniku a „ubija,, se Monteplasman kako niko od povjerilaca ne bi tražio svoja potraživanja. Stečajni postupak se zaključuje tek tri godine kasnije 26.10.2010. Ostalo je nejasno i sumnjivo zašto se toliko dugo čekalo od pokretanja do zaključenja stečaja. Nakon toga Štampa plus prodaje se Agrokoru za oko sedam miliona eura dok godinu dana kasnije Rokšped preuzima 40 odsto akcija Štampe, a prema našim saznanjima, 100 odsto akcija za oko 12 miliona eura.

Nejasno je kako državnom tužilaštvu nema ništa sporno u tome da se državna firma Monteplasman sa najatraktivnijim lokacijama prodajnih mjesta, sa 240 upošljenih, dugom od preko million i po, proda za jedan euro, kasnije za sedam miliona a na kraju njena cijena dostiže i vrtočlavih, navodnih, 12 miliona eura.

Sistem u kojem sudija krši zakon

Stranke i drugi učesnici imaju pravo da, u postupku pred sudom, upotrebljavaju svoj ili jezik koji razumiju. Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke, odnosno drugih učesnika u postupku, treba im, na njihov zahtjev, obezbijediti usmeno prevođenje svih podnesaka i pisanih dokaza na njihov jezik ili jezik koji razumiju, kao i onoga što se na ročištu odnosi na njih, prema članu 99 Zakona o parničnom postupku. Ovaj član zakona prekršio je Osnovni sud u Podgorici u brakorazvodnoj parnici gdje je sudija stranog državljanina pozvao da bude saslušan u postupku. Stranka je poslala sudu pismeni podnesak na svom mater-njem jeziku.

Sudija je poslao dopis na službenom jeziku suda tražeći od stranke da dostavi podnesak na službenom jeziku (iako ovo lice zna samo svoj maternji jezik) upozoravajući da ukoliko u roku od tri dana ne podnese ispravljeni podnesak na službenom jeziku isti će biti odbačen.

Na ovaj način sudija nije postupio u skladu sa članovima 99,100,101 Zakona o parničnom postupku,, članom 11 Zakona o manjinskim pravima i slobodama, i članom 6 stav 3 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Javnosti nije poznato da li je sudija zbog ovih propusta odgovarao.

► Podgorički Osnovni sud: Nema sankcija za sudiju koji krši zakon

Vladine garancije bez krivca, opštinske pod istragom

► **VDT: Nije im sporno preko 214 miliona eura, uglavnom već plaćenih garancija**

Uskoro će godina od kada je Državna revizorska institucija konstatovala da su Vladine garancije za kredite Kombinatima aluminijuma, Željezari i Pobjedi 2010. i 2011. godine date bez detaljnih analiza finansijskog položaja tih preduzeća, ekonomske održivosti programa restrukturiranja, kao i bez odgovarajuće procjene posljedica koje bi aktiviranje garancija imalo po državni budžet. Iako je u pitanju preko 214 miliona eura do sada, za takvo postupanje niko nije odgovarao a javnosti nije poznato da li je i kada tužilaštvo pokretalo istragu. Međutim, tužilačka institucija, njeno specijalno odjeljenje za borbu protiv organizovanog kriminala imalo je posve drugačije kriterijume kada je nedavno privelo Lazara Rađenovića, predsjednika Opštine Budva, i Aleksandra Tičića, savjetnika premijera Crne Gore zbog sumnje da su 2007. godine, kao članovi tenderske komisije, dali zeleno svjetlo za prodaju 27 hiljada metara kvadratnih opštinskog zemljišta privatnoj firmi kojoj je prethodno opština Budva garantovala za milionski kredit. Tužilaštvo sumnja da je u ovom slučaju bilo korupcije ali i da je značajno oštećen opštinski budžet.

Nejasno je, međutim, zašto tužilaštvo ne primjenjuje iste kriterijume i kada je u pitanju nanijeta šteta državnom budžetu, što je Državna revizorska institucija (DRI) u svom izvještaju o datim garancijama nedvosmisleno konstatovala. U Vladinom slučaju, dokument revizora pokazao je da su nepoštovanje propisa i zanemarivanje rizika bili standardni obrazac ponašanja u svim analiziranim poslovima. DRI je kontrolisala sve Vladine aranžmane koji su “teži” od deset miliona eura a koji su obuhvatili KAP, Željezaru, Pobjedu, Željezničku In-

frastrukturu i Željeznički Prevoz. Ovim kompanijama država je garantovala i uglavnom, već platila pozajmice u ukupnom iznosu od 214,53 miliona eura a revizijom je, po mišljenju revizora, bilo neophodno i da se obuhvate garancije koje je KAP dobio i 2009. godine, kada je potpisan Ugovor o poravnanju. Ugovor su tada potpisali predstavnici crnogorske Vlade i ruskog partnera CEAC-a a predviđao je izdavanje pet garancija, od kojih su tri (u iznosu od 49,6 miliona eura) date iste godine. Državni revizori ocijenili su da tri odgovorna subjekta ministarstva ekonomije i finansija i Komisija za kontrolu državne pomoći nijesu sa potrebnom pažnjom procijenili finansijsku situaciju KAP-a, Željezare i Pobjede i da nijesu dovoljno cijenili nalaze komercijalnih revizora. Prema analizi DRI, finansijski pokazatelji poslovanja ovih kompanija ukazivali su da nijesu sposobne da iz sopstvenih izvora finansiranja uredno servisiraju kredite te da je i njihov nastavak poslovanja pod znakom pitanja.

Revizori su konstatovali da je prije potpisivanja Ugovora o poravnanju za KAP, davanja garancija i drugih pomoći bilo neophodno da dva ministarstva i Komisija urade procjenu opravdanosti davanja pomoći i garancija i studiju troškova i koristi za nacionalnu ekonomiju koju bi prezentovali Vladi, pa tek nakon toga da odlučuju o davanju garancija.

Vrhovni državni revizori nijesu imali na uvid (iako su odgovorni subjekti po Zakonu bili dužni to da dostave) zahtjev KAP-a za davanje garancije, izvještaj o svrsishodnosti njihovog davanja, procjenu fiskalnog uticaja i rizika tih garancija po budžet, a konstатовano je i da dva ministarstva nijesu blagovremeno dostavljala podatke Komisiji za dodjelu državne pomoći što upućuje na to da nije postojao efikasan nadzor nad trošenjem novca.

Državni revizori su ocijenili i da ministarstva ekonomije i finansija nijesu imala obezbijeđen nadzor nad trošenjem novca iz tog kredita i da izvještaje po tom osnovu nijesu dostavljali Vladi (na šta su bili obavezni posebnim zaključkom), ali ni DRI.

Za više informacija, dokument Državne revizorske institucije dostupan je na sledećem linku: <http://www.dri.co.me/1/doc/01-Konacni%20izvjestaj%20za%20garancije%2029.04.KONACNA%20VERZIJA%20DRI.pdf>

Sve ovo što je konstатовano u Izvještaju državnih revizora nije bilo dovoljno zanimljivo crnogorskom državnom tužilaštvu da u ovom slučaju pokrene istragu i ispita zašto je i na koji način davanje garancija za ove kompanije teklo mimo propisa a što je za posljedicu imalo plaćanje stotina miliona garancija iz džepova građana - poreskih obveznika.

Izborna (ne)volja građana

Od deset krivičnih prijava, koliko ih je Socijalistička narodna partija (SNP) podnijela protiv odgovornih lica zbog zloupotrebe prava glasanja u toku predsjedničkih izbora 2008. i lokalnih 2013. godine, državno tužilaštvo odbacilo je polovinu dok odgovora za preostale do danas nema.

Tužilaštvo već šest godina čuti na četiri krivične prijave koje su podnijete protiv predsjednika biračkih odbora u Rožajama i Podgorici, zbog sumnje da su izvršili krivična djela zloupotreba prava glasanja.

Tužiocima nije bila interesantna krivična prijava protiv NN lica koje je omogućilo osobi B.Č. da iskoristi pravo glasa dva puta. Lice B.Č. je na dan predsjedničkih izbora 2008. godine glasalo u kazneno popravnom domu Podgorica gdje se nalazilo na izdržavanju zatvorske kazne ali i na drugom biralištu, na mjestu prebivališta. U krivičnoj prijavi se navodi kako postoji mogućnost i da je na jednom od ova dva biračka mjesta umjesto B.Č. glasalo neko drugo lice.

Tužilaštvo nije dostavilo odgovor ni o postupanju po krivičnim prijavama protiv predsjednika biračkog odbora I.K. u Podgorici i Đ.R. iz Rožaja, za koje se sumnja da su tokom održavanja predsjedničkih izbora u aprilu 2008. godine počinili krivično djelo zloupotreba prava glasanja iz člana 187 Krivičnog zakonika Crne Gore, u kojem se navodi da „ (1) ko na izborima ili na referendumu glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili na istom glasanju glasa više od jedanput ili koristi više od jednog glasačkog listića, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine. (2) Član biračkog odbora koji omogući drugome da izvrši djelo iz stava 1 ovog člana, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.“

Iako je tužilačka institucija dužna da po ovim prijavama pokrene utvrđivanje krivične odgovornosti, to do danas nije učinjeno. Tužioci su ostali nijemi i na krivičnu prijavu protiv predsjednika biračkog odbora P.K. iz Podgorice za koga se sumnja da je u toku predsjedničkih izbora 2008. godine omogućio NN licu da glasa umjesto 14 osoba. Sva ova lica žive u inostranstvu a na dan održavanja izbora nalazili su se van Crne Gore, dok se jedno od njih nalazilo u pritvorskoj jedinici u Beogradu.

Za tužilaštvo nije bilo elementa krivičnog djela zloupotreba prava glasanja niti drugog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti na osnovu četiri podnijete krivične prijave protiv predsjednika biračkih odbora u Podgorici.

Tri krivične prijave, koje je tužilaštvo odbacilo, podnijete su zbog sumnje da su predsjednici biračkih odbora na dan predsjedničkih izbora 2008.

godine omogućili NN licima da glasaju umjesto 13 osoba, od kojih njih 12 već duži vremenski period živi u inostranstvu, dok na dan izbora nijesu glasali niti bili u Crnoj Gori. Četvrta krivična prijava protiv predsjednika biračkog odbora podnijeta je zbog sumnje da je NN licu omogućeno da glasa na drugom biračkom mjestu umjesto lica V.Đ., koje se na dan izbora nalazilo u Istražnom zatvoru u Spužu i na tom mjestu ostvarilo svoje biračko pravo.

Tužilaštvo je odbacilo i krivičnu prijavu protiv predsjednika biračkog odbora u Rožajama za koga je postojala sumnja da je na dan održavanja predsjedničkih izbora 2008. godine omogućio NN počinitelju da glasa umjesto umrlog lica.

Ocjena tužilaštva jeste da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka protiv bilo kog odgovornog lica u Ministarstvu unutrašnjih poslova - područnoj jedinici Nikšić, niti protiv odgovornog lica u Opštini Nikšić zbog toga što su tri osobe izbrisane iz biračkog spiska zbog navodne smrti. Ta lica, iako greškom upisana u registar umrlih građana, nijesu mogli ostvariti svoje biračko pravo na lokalnim izborima održanim u toj opštini 9. marta 2013. godine. U obrazloženju tužilaštva se navodi da nije moguće utvrditi ni ko je pogriješio prilikom unosa podataka iz matičnih knjiga u elektronski registar, jer su za unos podataka bili angažovani operateri po ugovoru o djelu.

Svi ovi sporni glasovi obuhvaćeni su konačnim rezultatima glasanja.

► **Izbori 2008: Na volšeban način glasala i lica van Crne Gore**

lako su prema slovu kodeksa državno-tužilačke etike državni tužioci i njihovi zamjenici dužni da svoj posao obavljaju zakonito i stručno, objektivno, nezavisno i nepristrasno, u skladu sa Ustavom i zakonima, posebno pazeći na poštovanje i zaštitu osnovnih ljudskih prava, poštujući rokove u toku postupka uz dužno poštovanje pravila o prioritetima u rješavanju predmeta, u postupku po ovim krivičnim prijavama, ako ga je uopšte bilo, gotovo nijedan od ovih uslova nije poštovan.

GRAĐANSKA ALIJANSA

Adresa: Studentska ulica, Lamela 9, br. 5
81000 Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: +382 20 513 687
E-mail: office@gamn.org

www.gamn.org